

УДК 657.1:339.187.6

С. М. Кафка, к.е.н., доцент,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ

ОБЛІК ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ У ЛІЗИНГООДЕРЖУВАЧА

Анотація

У статті проведено теоретичне дослідження економічної суті лізингу та запропоновано практичні рекомендації з удосконалення методики обліку лізингових операцій у лізингоодержувача. Нами визначено лізинг як особливий вид підприємницької діяльності, яка передбачає передачу за відповідну плату, на визначений термін і на відповідних умовах, що обумовлені договором, лізингодавцем у тимчасове користування майна, придбаного спеціально для лізингоодержувача, з правом викупу.

Запропоновано науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення підходів до методики обліку лізингових операцій, а також використовувати такі аналітичні рахунки для відображення операцій лізингу у лізингоодержувача: 9491 «Витрати операційного лізингу»; 011 «Необоротні активи, отримані у лізинг»; 5311 «Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу».

Ключові слова: лізинг, лізингодавець, лізингоотримувач, фінансовий лізинг, операційний лізинг, витрати, доходи, лізингові платежі, бухгалтерський облік.

С. М. Кафка, к.э.н., доцент,

Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа,
г. Ивано-Франковск

УЧЕТ ЛИЗИНГОВЫХ ОПЕРАЦИЙ У ЛИЗИНГОПОЛУЧАТЕЛЯ

Аннотация

В статье проведено теоретическое исследование экономической сути лизинга и предложены практические рекомендации по совершенствованию методики учета лизинговых операций у лизингополучателя. Нами определено лизинг как особый вид предпринимательской деятельности, которая предусматривает передачу за соответствующую плату, на определенный срок и на соответствующих условиях, обусловленных договором, лизингодателем во временное пользование имущества, приобретенного специально для лизингополучателя, с правом выкупа.

Предложены научно обоснованные рекомендации по совершенствованию подходов к методике учета лизинговых операций, а также использовать аналитические счета для отражения операций лизинга у лизингополучателя: 9491 «Расходы операционного лизинга»; 011 «Внеоборотные активы, полученные в лизинг»; 5311 «Долгосрочные обязательства по финансовому лизингу».

Ключевые слова: лизинг, лизингодатель, лизингополучатель, финансовый лизинг, операционный лизинг, расходы, доходы, лизинговые платежи, бухгалтерский учет.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Привабливість лізингу для підприємців полягає в можливості отримати необхідне для господарської діяльності майно за відсутності достатніх коштів для його купівлі та на умовах,

вигідніших, ніж за договором купівлі-продажу, але оцінити ефективність лізингу, прийняти правильне управлінське рішення неможливо без адекватного відображення лізингових операцій в бухгалтерському обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теоретичних і організаційно-методичних засад бухгалтерського обліку орендних і лізингових операцій в умовах ринкової економіки здійснили такі вітчизняні вчені: Ф. Ф. Бутинець, С. М. Лайчук, М. І. Бондар, П. І. Гайдуцький, А. М. Герасимович, С. Ф. Голов, М. Я. Дем'яненко, П. Є. Житний, О. В. Карпенко, Г. Г. Кірейцев, О. М. Колесникова, Т. В. Кирик, Я. Д. Крупка, М. В. Кужельний, П. О. Куцик, Н. М. Малюга, І. І. Пилипенко, В. В. Сопко, Л. К. Сук, Т. І. Хомуляк, Ю. С. Цал-Цалко та ін. Значну увагу досліджуванню згаданих проблем лізингу приділяли закордонні вчені В. Д. Газман, В. А. Горемікін, О. В. Кабатова, Л. Н. Прилуцький, Є. Н. Чекмарьова, В. Хоейр та ін. Проте динамічні умови економічного розвитку зумовлюють потребу в перегляді низки питань обліково-аналітичного забезпечення та відображення операцій лізингу для цілей управління.

Формулювання цілей статті. Цілями статті є: дослідження теоретико-методичних питань та вирішення практичних завдань з обліку лізингових операцій у лізингоотримувача для формування обліково-аналітичного забезпечення ними, щоб отримати за плату в довгострокове користування широкий перелік основних засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В економіці нашої країни до початку 90-х років минулого століття лізинг застосовувався в обмежених масштабах, в основному радянськими зовнішньоторговельними організаціями для набуття та реалізації сучасних машин та обладнання з використанням лізингу як спеціальної форми кредиту. Предметом таких договорів були великогабаритні універсальні та інші верстати, поточні лінії, дорожньо-будівне, енергетичне обладнання, повітряні та морські судна, ремонтні майстерні, обчислювальна техніка. В Україні економічні передумови розвитку лізингу склались на початку 90-х років ХХ століття. В цей період вітчизняні суб'єкти господарювання відчували гостру потребу в оновленні виробничої бази, не маючи достатніх власних засобів для їх придбання, що змусило їх до пошуку нетрадиційних, альтернативних форм одержання необхідних основних засобів у користування, однією з яких є лізинг.

Дуже важливими подіями у становленні лізингових відносин в Україні стало прийняття Закону України «Про лізинг» (зараз Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 р. №723/97-ВР[1]) та Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від

30.11.1999 р. №291[2], що визначає порядок відображення лізингу в бухгалтерському обліку. 28 липня 2000 року Наказом Міністерства фінансів України за № 181 було затверджено Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда».

Термін «лізинг» у П(С)БО 14 «Оренда» [3], яким зараз регламентується бухгалтерський облік лізингових операцій, взагалі не використовується, тому є необхідність розглянути сучасне трактування поняття «лізингу» в системі бухгалтерського обліку. Для з'ясування змісту досліджуваного об'єкта в даному аспекті слід звернути увагу на понятійно-термінологічний апарат бухгалтерського обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Розкриття змісту терміна «лізинг» в науковій літературі*

№ з/п	Джерело	Визначення
1	2	3
1	Асланян А. Г. [4, с. 15]	Лізинг – це новий метод фінансування компаній та вирішення проблем компаній, які виникають в результаті високих темпів науково-технічного прогресу
2	Бурковський І. Д. [5, с. 36]	Під лізингом розуміє комплекс майново-правових відносин у зв'язку з наданням лізингодержувачу у виняткове користування на визначений термін (за умови сплати періодичних лізингових платежів) майна лізингодавця (у багатьох випадках – з наступним його викупом лізингодержувачем)
3	Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партич Г. О. [6, с. 262]	Лізинг – це довготермінова оренда машин, обладнання, споруд виробничого призначення; є способом фінансування інвестицій і активізації збуту
4	Жуков В. Н. [7, с. 33]	Лізинг – це вид інвестиційної діяльності, при якому у виробництво вкладаються не грошові, а основні засоби
5	Кузьминский А., Кужельний Н., Петрик Е. [8, с. 425]	Лізинг – це договір лізингу, в результаті укладення якого лізингодержувач на своє замовлення отримує в платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, не менший строку, за який амортизується 60 % вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору
6	Коваленко Ю. [9, с. 29]	Лізинг виникає у зв'язку з купівлею у власність майна та його подальшим наданням у тимчасове платне користування
7	Мищенко В. І., Луб'яницький О.Г. Слав'янська Н. Г. [10, с. 6]	Лізинг – це комплекс майнових стосунків, пов'язаних з придбанням і наступною передачею обладнання (майна) у довгострокове користування
8	Ревяко Т. Т. [11, с. 355]	Лізинг – специфічна форма фінансування вкладень на придбання обладнання для виробництва споживчих товарів тривалого використання з метою подальшого надання його в оренду

1	2	3
9	Рябушинський Д. [12, с. 35]	Лізинг – це процес виконання договору лізингу
10	Ткаченко Н. М. [13, с. 524]	Лізинг – це за договором майнового найму майнодавець зобов’язується надати наймачу майно у тимчасове користування за визначену плату
11	Чиненов М. В. [14]	Лізинг – довгострокова оренда машин і обладнання на термін від 3 до 20 років і більше, які придбав орендодавець для орендаря з метою їх виробничого використання при збереженні права власності на них орендодавцем на весь термін договору
12	Хойєр В. [15, с. 111]	Лізинг належить до «близької до банківської форми фінансування, яка може здійснюватися торговельно-промисловими підприємствами як побічна операція»
13	Шулепова С. М. [16, с. 352]	Лізинг (оренда) – господарська операція фізичної чи юридичної особи, що передбачає придбання орендодавцем за замовленням орендаря основних фондів з подальшим їх переданням у користування орендаря на строк, що не перевищує строку повної амортизації таких основних фондів, з обов’язковою подальшою передачею права власності на такі основні фонди орендарю

*Джерело: розроблено автором на основі [4-16].

Погляди на сутність лізингу, викладені в обліково-економічній літературі, узагальнено за допомогою рис. 1.

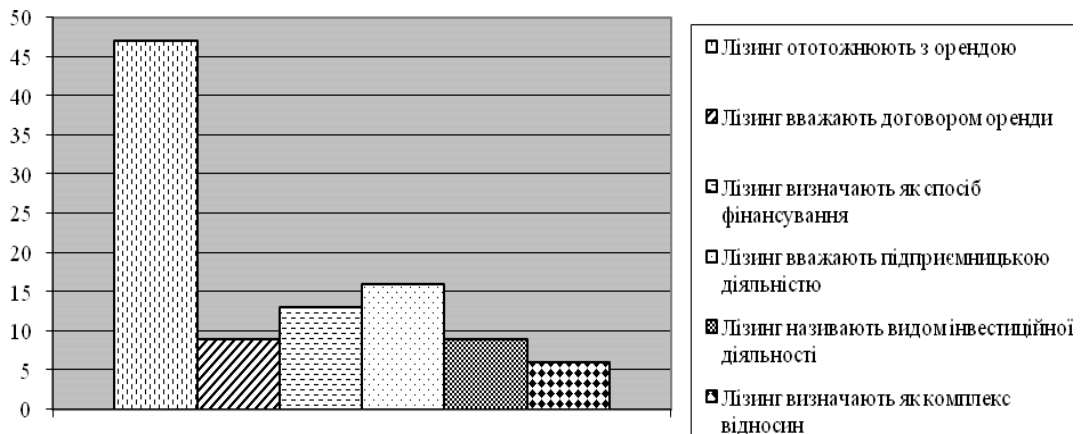


Рис. 1. Погляди дослідників на сутність лізингу*

*Джерело: сформовано автором за табл. 1.

Отже, погляди дослідників на сутність лізингу можна поділити на шість різних груп. Різноманітність та суперечливість поглядів пояснюється, в основному, недостатнім вивченням теоретичних питань лізингу і, відповідно, відсутністю єдиного методичного підходу на практиці.

Більшість авторів (47%) повністю ототожнюють лізинг з довгостроковою орендою машин та обладнання або договором оренди машин та обладнання, придбаних орендодавцем для орендаря з метою їх виробничого використання, при збереженні права власності на них за орендодавцем на весь строк договору. Не можна погодитись з такою думкою, адже лізинг і оренда – це різні економічні поняття, що доводиться нижче.

Не схожою на інші визначення лізингу є дефініція Р. Брейлі та С. Майерса – «угода про оренду тривалістю рік або більше, яка передбачає серію фіксованих виплат» [17, с. 715]. В даному випадку науковці не згадували про викуп лізингового майна. До цієї ж групи науковців можна віднести М. С. Антипова, який розглядає фінансовий лізинг як одну з форм довгострокової оренди і довгострокових інвестицій з передачею або без передачі права власності на лізингове майно лізингоодержувачу [18, с. 7].

Інша група дослідників (16%) вважає лізинг підприємницькою діяльністю, хоча це, на нашу думку, є некоректним, адже поняття «підприємницька діяльність» є досить широким.

Крім того, існує думка, що лізинг є способом фінансування інвестицій. Її дотримуються 13% авторів. Так, за Ж. Матуком, лізинг – це операція повного фінансування капіталовкладень за рахунок зовнішніх джерел капіталу, без самофінансування [19, с. 164]. Вона була створена для того, щоб дати підприємствам можливість здійснювати капіталовкладення, зберігаючи фінансову ліквідність, яка їм може бути потрібна в оборотному капіталі або для інших капіталовкладень.

Суперечливими поглядами на сутність лізингу вважаємо визначення лізингу А. Г. Асланян як «нового методу фінансування компаній та вирішення проблем компаній, які виникають в результаті високих темпів науково-технічного прогресу» [4, с. 15]. Автором названі функції лізингу, а не його визначення.

Не можна погодитись з позицією другої групи науковців (9%), які порівнюють лізинг з договором оренди. На нашу думку, договір є підставою для здійснення відповідних операцій між зацікавленими сторонами, а не фактично самим процесом здійснення діяльності. Саме тому неправильним вважаємо визначення лізингу, котре наводить Д. Рябушинський, за яким лізинг визначається як «процес виконання договору лізингу» [12, с. 35].

При цьому загальноприйнятим є визначення лізингу як договору, укладеного двома сторонами, відповідно до якого одна сторона (лізингодавець) купує (виробляє) основні засоби на замовлення і надає

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ

замовнику (лізингоодержувачу) в користування майно на визначений період і за певну плату.

Найбільш вдалим, на наш погляд, є визначення І. Д. Бурковського, який під лізингом розуміє «комплекс майново-правових відносин у зв'язку з наданням лізингоодержувачу у виняткове користування на визначений термін (за умови сплати періодичних лізингових платежів) майна лізингодавця (у багатьох випадках – з наступним його викупом лізингоодержувачем)» [5, с. 36].

Таким чином, на нашу думку, лізинг за своїм змістом – це складний комплекс економіко-правових відносин, які виникають при передачі за відповідну плату, на визначений термін і на відповідних умовах, що обумовлені договором, лізингодавцем у тимчасове користування майна, придбаного спеціально для лізингоотримувача, з правом викупу.

Вищенаведене трактування поняття лізингу включає як економічну так і юридичну точки зору, що надає змогу чітко сформулювати механізм здійснення лізингових операцій. Це передбачає обов'язкове юридичне закріплення економічних відносин між лізингодавцем та лізингоотримувачем.

При дослідженні сутності лізингу як економічно-правової та бухгалтерської категорії залишається багато суперечливих питань, адже його зміст і роль в теорії і практиці трактується по-різному. Відмінності в трактуванні полягають в тому, що лізинг є складним комплексом економіко-правових відносин, що містить у собі елементи кредиту, оренди, прокату, продажу в розстрочку та викупу, саме тому автори не можуть дійти єдиного визначення поняття лізингу.

Методика відображення лізингових операцій в обліку залежить від багатьох факторів: перш за все – це облік у лізингодавця чи у лізингоотримувача, хто нараховує амортизації; чи є лізинг основним видом діяльності лізингодавця, чи вважається лізинг операційним або фінансовим; в які строки проходить оплата; хто з учасників лізингу проводить ремонт об'єкта лізингу та ін. При здійсненні лізингових операцій потрібно окреслити дані фактори для розуміння їх сутності та досягнення прозорості в змісті самих операцій.

Типова кореспонденція рахунків при відображенні в обліку операцій оперативного лізингу у лізингоотримувача наведено в табл. 2.

Аналіз типових бухгалтерських проведення з обліку оперативного лізингу в лізингоотримувача дозволив зробити висновок, що лізингоотримувач (орендар), отримавши об'єкт в користування, отримує й права на використання, тобто нематеріальний актив, який можна реально оцінити сумою дисконтова них орендних платежів за весь термін оренди. Таким

Відображення в обліку операцій операційного лізингу у лізингодержувача*

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1.	Одержано об'єкт основних засобів в операційний лізинг	01 «Орендовані необоротні активи»	-
2.	Проведено ремонт об'єкта операційного лізингу власними силами	94 «Інші витрати операційної діяльності»	20 «Виробничі запаси», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 65 «Розрахунки за страхуванням», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»
3.	Нарахована плата за отриманий в операційний лізинг об'єкт	94 «Інші витрати операційної діяльності»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
4.	Відображено суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
5.	Понесені витрати на модернізацію об'єкта операційного лізингу	15 «Капітальні інвестиції»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
6.	Відображено суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
7.	Зараховано витрати на модернізацію об'єкта операційного лізингу на вартість окремого інвентарного об'єкта	117 «Інші необоротні матеріальні активи»	15 «Капітальні інвестиції»
8.	Перераховано плату лізингодавцю	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	30 «Готівка» 31 «Рахунки в банках»
9.	Списано об'єкт операційного лізингу позабалансового рахунку при його поверненні	-	01 «Орендовані необоротні активи»

*Джерело: розроблено автором.

чином, його слід обліковувати проведенням Дт 12 «Нематеріальні активи (право на використання об'єкту лізингу)» Кт 531 «Зобов'язання з фінансової оренди», що дозволить підвищити достовірність інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.

У табл. 3 наведені типові бухгалтерські проведення в лізингоодержувача з фінансового лізингу.

Таблиця 3

Відображення фінансового лізингу в обліку лізингоодержувача*

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
1	2	3	4
1	Перераховано кошти (аванс) у частині вартості об'єкта лізингу	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»
2	Відображення вартості основних засобів, взятих у фінансовий лізинг, за оцінкою, що погоджена з лізингодавцем	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
3	Виділено податковий кредит	641 «Розрахунки за податками»	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
4	Зараховано основний засіб, отриманий у фінансовий лізинг до складу основних засобів	10 «Основні засоби»	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»
5	Нарахована амортизація основних засобів, отриманих у фінансовий лізинг	23 «Виробництво» 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»	131 «Знос основних засобів»
6	Відображена заборгованість лізингодавцю: у сумі поточної частини зобов'язань за основні засоби, отримані у фінансовий лізинг	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»
7	Зараховано аванс в частині вартості об'єкта лізингу до складу оплати поточних зобов'язань, що підлягають погашенню протягом першого року лізингу	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	371 «Розрахунки за виданими авансами»
8	Відображена заборгованість лізингодавцю: у сумі винагородження за користування основними засобами, що взяті у фінансовий лізинг	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»

Продовження табл. 3

1	2	3	4
9	Перераховано кошти за оренду в частині вартості об'єкта лізингу	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	31 «Рахунки в банках»
10	Перераховано кошти за оренду в частині фінансових витрат (відсотки та комісії)	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	31 «Рахунки в банках»
11	Відображення залишкової вартості основних засобів, що взяті у фінансовий лізинг та підлягають придбанню після закінчення терміну лізингу	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
12	Зарахування на баланс основних засобів, які перебували у фінансовому лізингу та за якими закінчився термін фінансового лізингу:		
	На вартість основних засобів за оцінкою, що передбачена угодою лізингу	110 «Основні засоби за оцінкою лізингової угоди»	10 «Основні засоби»
	На суму нарахованої амортизації	1312 «Знос основних засобів»	1311 «Знос основних засобів за оцінкою лізингової угоди»

*Джерело: розроблено автором.

Наведена методика бухгалтерського обліку операцій з лізингу в лізингоодержувача зображена на рис. 2.

Аналіз наведених типових бухгалтерських проведень з операційного і фінансового лізингу в лізингоодержувача дозволив запропонувати модель бухгалтерського обліку вказаних операцій (рис. 2).

У процесі дослідження методики облікового відображення лізингових операцій у лізингоодержувача запропоновано наступні аналітичні рахунки:

- 9491 «Витрати операційного лізингу»;
- 011 «Необоротні активи, отримані у лізинг»;
- 5311 «Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу».

Відповідно аналітичний рахунок 9491 «Витрати операційного лізингу» відображає сукупність витрат, що понесені у результаті здійснення оперативного лізингу, у лізингоодержувача. Даний рахунок дає змогу визначити кількісні та якісні характеристики вищезазначених витрат та сформулювати напрями щодо їх подальшого зменшення.

Позабалансовий аналітичний рахунок 011 «Необоротні активи, отримані у лізинг» забезпечить деталізацію інформації щодо отриманих необоротних активів у лізинг. Відповідно, запропонований вищенаведений рахунок забезпечить ефективність облікового відображення отриманих об'єктів у

МОДЕЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ У ЛІЗИНГОДЕРЖУВАЧА

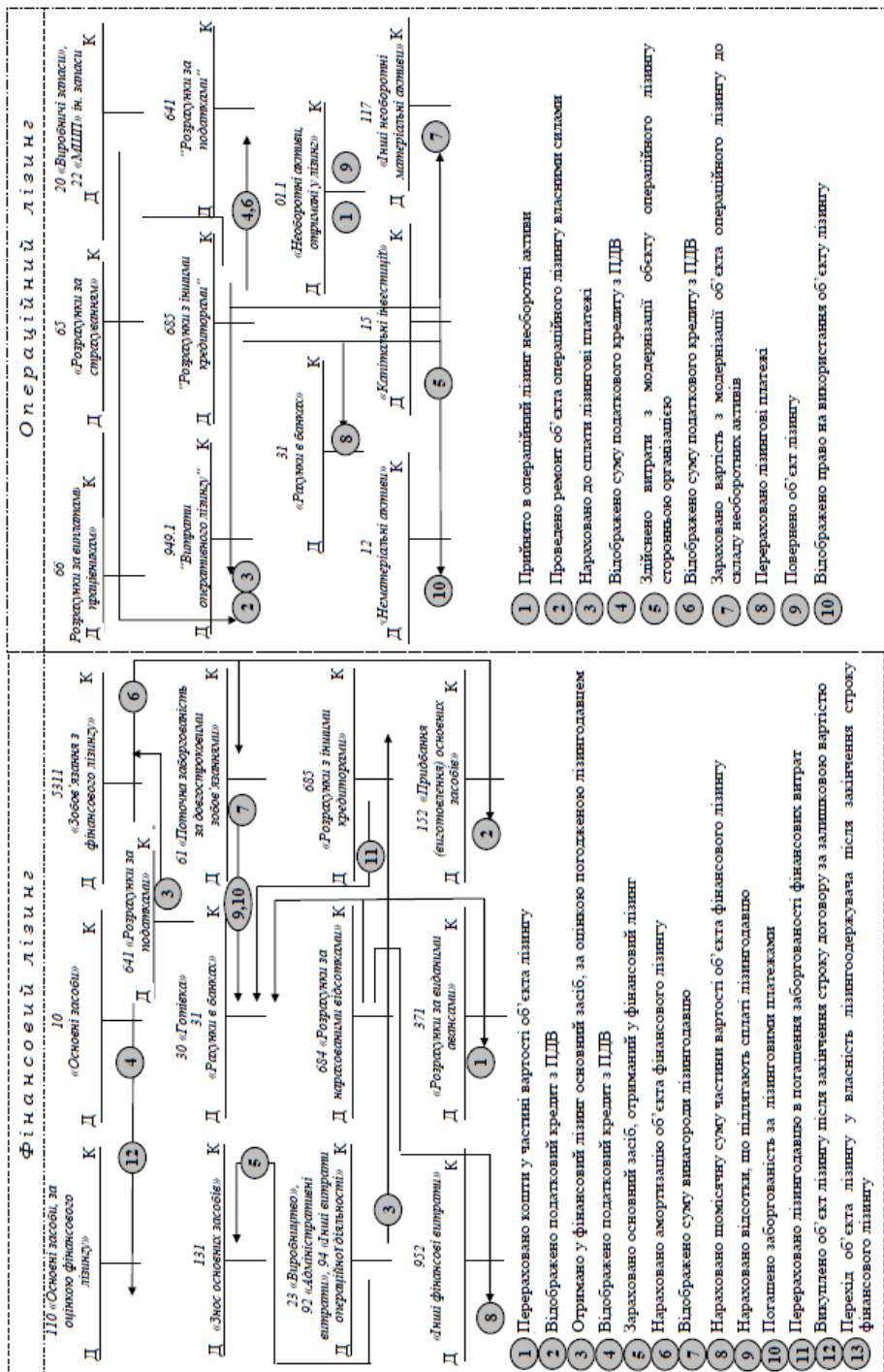


Рис. 2. Модель бухгалтерського обліку лізингових операцій у лізингодержувача*

* Джерело: сформовано автором

лізингоодержувача та надання своєчасної і достовірної інформації управлінському персоналу.

У свою чергу, аналітичний рахунок 5311 «Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу» визначить сукупність та розмір зобов'язань з фінансового лізингу у лізингоодержувача перед лізингодавцем, що забезпечить формування інформації щодо своєчасності та правильності погашення даних зобов'язань. Крім того, вважаємо доцільним до типових бухгалтерських проводок при відображенні в обліку оперативного лізингу (оренди) в лізингоотримувача (орендаря) додати такий запис: Дт 12 «Нематеріальні активи» (право на використання об'єкта лізингу) Кт 5311 «Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу».

Висновки. На законодавчому рівні не закріплено трактування лізингу, що не сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень. Встановлено, що лізинг є складним комплексом економіко-правових відносин, які виникають при передачі за відповідну плату, на визначений термін і на відповідних умовах, що обумовлені договором, лізингодавцем у тимчасове користування майна, придбаного спеціально для лізингоодержувача, з правом викупу.

Запропоновані підходи до методики обліку лізингових операцій у лізингоотримувача сприяють деталізації та забезпечують повноту інформації, оскільки враховані наукові, методичні й практичні аспекти обліку, що відповідає вимогам міжнародних і національних стандартів обліку.

Список використаних джерел:

1. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. №723/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
2. Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. №291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
3. П(С)БО 14 «Оренда», затв. нак. Мінфіну України від 28.07.2000 р. №181 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>
4. Асланян А. Г. Управленческие аспекты учета лизинговых операций: автореф. дис. на соиск. учен. степ. кандидата экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, контроль и анализ хозяйственной деятельности» / А. Г. Асланян. – СПб., 1999.
5. Бурковський І. Д. Лізинг – важливий напрям підвищення технічної оснащеності аграрної сфери АПК / І. Д. Бурковський // Агроінком. – 2001. – №4-6. – С. 36-38.
6. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – [2-ге видання, виправлене та доповнене]. – Львів: Видавництво «Центр Європи», 1997. – 576 с.
7. Жуков В. Н. Учет операций по договору финансового лизинга / В. Н. Жуков // Бухгалтерский учет. – 2001. – №7. – С. 33-40.
8. Аудит: Практическое пособие / [Кузьминский А., Кужельный Н., Петрик Е., Савченко В., и др.]. – К.: Учетинформ, 1996. – 283 с.
9. Коваленко Ю. Чи треба в наказі про облікову політику підприємства вказувати строк корисного використання основних засобів окремо за кожним об'єктом основних засобів? / Юрій Коваленко // Головбух. – 2011. – №17 (736). – С. 16.

10. Міщенко В. І. Основи лізингу: Навчальний посібник / [В. І. Міщенко, О. Г. Луб'яницький, Н. Г. Слав'янська] /Серія «Бібліотечка банкіра». – К.: Товариство «Знання», 1997. – 138 с.
11. Энциклопедический словарь бизнесмена. Менеджмент. Маркетинг. Информатика / Под ред. Т. Т. Ревяко. – Киев : Техника, 1993. – 856 с.
12. Рябушинский Д. Международный лизинг как инструмент, способный оживить экономику / Д. Рябушинский // Финансовая консультация. – 2000. – №1-2(191). – С. 35-36.
13. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік (оподаткування і звітність). – 2-ге видання / Н. М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2007. – 543 с.
14. Чиненов М. В. Инвестиции: учебное пособие / М. В. Чиненов и др.; под ред. М. В. Чиненова. – М: КНОРУС, 2007. – 248 с.
15. Хойер В. Как делать бизнес в Европе / В. Хойер. – М., 1991. – 253 с.
16. Шулепова С. М. Лізинг і оренда: основні відмінності / С. М. Шулепова // Вісник ЖІТІ. Економічні науки. – 2000. – №11. – С. 69-72.
17. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов: пер. с англ. / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 1997. – 1020 с.
18. Антипов М. С. Учет операций финансового лизинга: автореф. дис. на соиск. учен. степ. кандидата экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, контроль и анализ хозяйственной деятельности» / М. С. Антипов. – СПб., 1999.
19. Матук Ж. Финансовые системы Франции и других стран / Под общ. ред. Л. П. Павловой. – М.: АО «Финстатинформ», 1994. – Т. 1: Банки: в 2 кн. – 365 с.
20. Пономаренко О. Г. Удосконалення орендних земельних відносин: обліковий аспект [Електронний ресурс] / О. Г. Пономаренко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vznu/eco/2011_2/167-171.pdf

Sofia Kafka, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk

ACCOUNTING OF LEASING OPERATIONS FOR THE LESSEE

Abstract

This article presents the theoretical study of the economic essence of leasing and offers practical advice on improving the method of accounting for leasing transactions for the lessee. We have identified leasing as a specific type of business, which involves the transfer for a fee, for a specified period and the relevant conditions specified in the contract, by the lessor for temporary use of property which was acquired specifically for the lessee with a purchase option. Science-based recommendations to improve approaches to methods of accounting for leasing transactions and use of analytical accounts to show leasing for the lessee have been proposed: 9491 "Costs of operating lease"; 011 "Non-current assets acquired for leasing"; 5311 "Long-term liabilities from financial leasing."

Keywords: leasing, lessor, lessee, financial leasing, operating leasing, costs, revenues, lease payments, accounting

References:

1. *About financial leasing*, Law of Ukraine dated December 16, 1997 No. 723/97-BP. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (in Ukr.).
2. *Instructions on the application of the plan of accounting for the accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations* dated November 30, 1999, No. 291. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (in Ukr.).

3. Ministry of Finance of Ukraine (2000). P (C) BO 14 "Lease", dated July 28, № 181. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00> (in Ukr.).
4. Aslanyan, A.G.(1999). *Managerial aspects of accounting leasing operations*. Abstract to PhD dissertation, Accounting, control and analysis of economic activity, St. Petersburg (in Russ.).
5. Burkovskii, I.D. (2001). Leasing – an important direction for improving the technical equipment of the agrarian sector of the agroindustrial complex. *Ahroinkom [Agroincom]*, no. 4-6, pp. 36-38 (in Ukr.).
6. Zagorodniy, A.G., Voznyuk, G.L., Smovzhenko, T.S. (1997). *Finansovyy slovnyk [Financial Dictionary]*, 2nd ed. Publishing House "Central Europe", Lviv, 576 p. (in Ukr.).
7. Zhukov, V.N.(2001). Accounting for transactions under a financial leasing contract. *Buhgalterskij uchet [Accounting]*, no. 7, pp. 33-40 (in Russ.).
8. Kuzminsky, A., Kuzhelny, N., Petrik, E., Savchenko, V. et al. (1996). *Audit [Audit]*. Kyiv, 283 p. (in Russ.).
9. Kovalenko, Y. (2011). Do I need to specify the term of useful life of fixed assets separately for each object of fixed assets in the order on the accounting policy of the enterprise? *Holovbukh [Golubukh]*, no. 17 (736), pp. 16 (in Ukr.).
10. Mishchenko, V.I., Lubyantsky, O.G., Slavyanska, N.G. (1997). *Osnovy lizynhu [Fundamentals of Leasing]*. Series "Library of the Banker". Kyiv, 138 p. (in Ukr.).
11. Ed. T.T. Revyako (1993). *Jenciklopedicheskij slovar' biznesmena. Menedzhment. Marketing. Informatika [The encyclopedic dictionary of a businessman. Management. Marketing. Informatics]*. Engineering, Kyiv, 856 p. (in Russ.).
12. Ryabushinsky, D. (2000). International leasing as an instrument that can revive the economy. *Finansovaja konsul'tacija [Financial consultation]*, no. 1-2 (191), pp. 35-36 (in Russ.).
13. Tkachenko, N.M.(2007). *Bukhhalters'kyj finansovyj oblik (opodatkovannia I zvitnist') [Accounting Financial Accounting (Taxation and Reporting)]*, 2nd ed. Alerta, Kyiv, 543 p. (in Ukr.).
14. Chinenov, M.V. (2007). *Investicii [Investments]*. KNORUS, Moskva, 248 p. (in Russ.).
15. Hoyer, V. (1991). *Kak delat' biznes v Evrope [How to do business in Europe]*. Moskva, 253 p. (in Russ.).
16. Shulepova, S.M. (2000). Leasing and rent: the main differences. *Visnyk ZhITI. Ekonomichni nauky [Bulletin ZhITI. Economic Sciences]*, no. 11, pp. 69-72 (in Ukr.).
17. Brayley, R., Myers, S. (1997). *Principy korporativnyh finansov [Principles of Corporate Finance]*. Olimp-Business CJSC, Moscow, 1020 p. (in Russ.).
18. Antipov, M.S.(1999). *Accounting for financial leasing operations*. Abstract to PhD dissertation, Accounting, control and analysis of economic activity, St. Petersburg (in Russ.).
19. Matuk, G. (1994). *Finansovye systemy Francii i drugih stran [Financial systems of France and other countries]*. Ed. L.P. Pavlova. Moskva, vol. 1: Banks, 365 p. (in Russ.).
20. Ponomarenko, O.G. Improvement of lease land relations: accounting aspect. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vznu/eco/2011_2/167-171.pdf (in Ukr.).

